

SZÉKELYFÖLD.

332

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Szerkesztő- s kiadóhivatal:
K.-Vásárhelyt a könyv-
nyomdában, Csik-Szeredán
T. Nagy Imre szerkesztő
lakásán.

Megjelenik: vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj: egy évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr.

Hirdetések és nyílt-terek
árszabály szerint felvétel-
nek a kiadóhivatalban
Cs.-Szeredán és Kézdi-Vá-
sárhelyt.

Előfizetési felhívás.

Az 1881. december 18 án kelt s kiosztott felhívás értelmében előfizetést nyitunk a „Székelyföld“ című közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi, hetenként jelenlegi nagyságában 4-szer megjelenő hirlapra, a következő árakkal:

Egy évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.

Lapunk első két száma mutatóványszámul tekintendő. A következő számok csak azoknak fognak megküldetni, a kik az előfizetési díjakat kellő időben beküldik vagy bizonyos időre lapunkat megrendelik és a mutatóványszámokat vissza nem juttatják.

Ugyanazért tisztelettel kérjük azokat, kik lapunk előfizetői sorába lépni nem kívánnak, hogy a mutatóványul megküldött számokat posta fordultával a kiadó hivatalba és pedig K.-Vásárhelyt a nyomdába, vagy Csik-Szeredába T. Nagy Imre szerkesztőhöz visszaküldeni méltóztatassanak.

K.-Vásárhelyt, 1882. január 1.

A „Székelyföld“ kiadó hivatala.

Mi ujság?

Az ismert magyar-osztrák-román viszály, a mint Bécsből jelentik, kiegyenlítettett. Balaceano, a román követ, kormánya megbízásából egy hozzá intézett sürgönyt olvasott fel gróf Kálnoky külügyminiszternek. E sürgöny kifejezést ad a román kormány élénk sajnálatának mind a fölött, a mi az osztrák-magyar kormány részéről a trónbeszédben sérelmesnek találtatott.

Varsó városban a szt.-kereszt-templomban mult héten istentisztelet alatt egy zsebtolvajt fogtak el, a ki hogy a bajból meneküljön, tüzlármát csapott. Erre páni rettegés és borzasztó zavar támadt. A nagy tolongásban 32 egyént agyonnyomtak és körülbelül 100 egyén megsérült. Az első felindulás lecsendesültével, mikor a hamis tüzjel okait kutatták, az a hír terjedt el a nép közt, hogy a tüzlármát és az ennek következtében támadt szerencsétlenséget egy zsidó okozta. Ennek következtében azóta zsidóhajsztot támasztottak, melynek végső kimenetelét még nem lehet meghatározni. A különböző, zsidók által lakott városrészekbe vonult a néptömeg, mely leginkább ittas állapotban levő fiatalságból állott s ott erőszakoskodásokat kezdtek a zsidók ellen. A marsal és sörfőző-utczákban, valamint a vaskapunál már fel is dultak néhány boltot. A rendőrség és a csendőrök a helyszínén vannak s remélik, hogy sikerülni fog nekik a lázadást csírá-

jában elfojtani. Mindazonáltal ez idő szerint még nem lettek uraivá a felbőszült népesoportoknak. A zsidók a legtávolabbi városrészekből összerohannak, hogy ha kell, segélyekre legyenek hitsorsosainak. Hova fog vezetni a dolog, az bizonytalan.

A községek szeszhaszonbérletéről.

Csik-Szereda, 1881. december 30.

(—e.) Nagyon helyes alapelvől indult ki Becze Antal, midőn a kihágásokról szóló megyei szabályrendelet kidolgozásánál némely községnek a szeszhaszonbérlet kiadása körül előforduló tulhajtott buzgalmát kívánta szabályozni. Némely község képviselőtestülete azon felfogásból indul ki, mintha a szeszhaszonbérlet kiadása kizárólag a község jogai közé tartoznék, s e felfogás alapján a közbirtokosság jogainak rovására, a haszonbérlettel — néha huzamosabb időre — oly megszorító szerződésre lépnek, mely miatt a községi közbirtokosság valóságos zaklatásoknak van kitéve s e mellett nagyon is a kurtát huzza. El kell ismernünk, hogy községeink nagy részének közjövödelmei jelentékeny összeggel szaporodnak az évi haszonbérlettel, úgy hogy akárhány szegényebb községünk van, melynek ezen kívül más jövedelme nincs is. Igen, de egyetlen községnek sem lehet célja, hogy lakói rovására és látható kárára tegyen szert jövedelmekre.

Lássuk csak egy oldalát a visszaéléseknek.

A község oly szerződést köt a haszonbérletével, melynek alapján a községbe semmi szín és czim alatt senki más szeszt be nem hozhat, csak a haszonbérlet. Ebből önként következik aztán az, hogy bármily szigorúnak legyenek is a szerződés feltételei, a szesz minőségére vonatkozólag s bármily éber is legyen az előjáróság ellenőrző figyelme, mégis a haszonbérlet nagyobbára hitvány lórét árul és árultat s a község lakói kénytelenek azt oly áron megvenni, a mint kapják. Hát ott, hol a haszonbérlet az előjárósággal jó barátságban él! Tudunk példát rá, hogy a község lakói a szomszéd községből csempészgették a szeszt, mert ott ugyanazon árért sokkal jobbat kaptak. Igen de a haszonbérlet, érdekéhez képest, éjszaka is megleste a csempészeket s elfogván őket, az előjáróság érzékenyen megbüntette. Pedig szegények nem kiárvulás céljából csempészték egy-egy fél liter szeszt, hanem saját használatukra.

Ezért tehát őszintén helyeselnünk kell Becze Antal felfogását, valamint törvényhatósági bizottságunk többségének azon határozatát, mely szerint a községi birtokosság, saját használatára, a kiárulás kizárásával, kívülről is szerezhet be szeszt.

Törvényhatóságunk ez intézkedése igaz, hogy azonnal nem léphetik életbe a nagyon sok községben most még érvényben levő, ezzel ellenkező értelmű szerződések miatt; azonban ama szerződések lejártával meg fog szűnni a visszásság s meg fog védelmeztetni a közbirtokosság érdeke.

A község haszonbérbe adhatja esetleg az árulási jogot, de nem ezzel egyuttal a használati jogot is, mert az már tulhajtása a dolognak s a közbirtokosság jogainak és érdekeinek érzékeny megsértése, melyet szabályrendelettel védelmezni, — némely szűkeklü képviselő testületekkel szemben — a közérdek szempontjából, kötelessége a törvényhatóságnak.

Kézdí-Vásárhely, 1881. decz. 31.

Köztudomású tény, hogy városunk fejlődése, előhaladása különböző okok miatt megakadt. A város, mint erkölcsi testület, néhány év óta csak teng, nem él. A polgárság igen nagy részének keresetferrása bedugult vagy legalább is nagyon megapadt.

Észlelni lehet városunkban mindenütt és mindenben a hanyatlást.

Lapunknak hivatása, hogy e hanyatlás okait kifizűrkészni igyekezzék s egész tárgyilagosan ismertesse a helyzetet.

Ha ismerjük a baj okait, nem lesz talán nehéz az orvos-szerek feltalálása és sikeres alkalmazása is.

Mi ezen orvos-szereket is felkutatjuk. Csalhatatlannak épen nem véljük magunkat, de azt hisszük, hogy ha azok illetékes helyen figyelembe fognak vétetni, nem fog elmaradni a köz- és magánállapotok javulása.

Mindenek előtt tárgyalni ohajtjuk városunk mint erkölcsi testület körös állapotát, mert ez vár legsürgősebben javításra.

Általános vélemény, hogy a város mint erkölcsi testület főleg azért nem tud a korral előhaladni, mivel pénz- és gazdasági ügyei rendezetlenek, jövedelmi forrásai kellő módon ki nem aknáztatnak.

A legfőbb jövedelmi források, mint a piaci vám, hus- és borfogyasztási adó, részben bizonytalanok, részben pedig ingadozásnak vannak alávetve.

Ezek azonban igen jó szolgálatot tettek eddig a városnak s nem kételkedünk rajta, hogy fognak ezután is tenni.

A mi a városnak, legalább közvetve, legfőbb jövedelmi forrásául szolgálhatna, az italmérési taxa, — azonban teljesen el van hanyagolva. Italmérési taxa bizonyos helytelen és aránytalan mértékben szedetik ugyan, de a városnak ez 700 fnt bevételnél többet nem eredményez, mert csak azok fizetik, a kik akarják.

Az italmérési jog értékesítésére is tétettek több rendbeli kísérletek, de mindig sikertelenül, s valószínűleg a folyamatban levő arányosítás is haszontalan kísérletnek fog bebizonyosodni.

Ezen kísérleteknél figyelmen kívül hagyatott mindig azon lényeges elv, hogy a rendezés senkinek kárt ne

okozzon. Azok, a kik italmérési jogot nem gyakoroltak, szívesen beleegyeztek akár mily drákói szigorúságu intézkedésbe. De védtek jogaikat azok, a kik az italmérési jog birtokában voltak.

Mi nem akarunk itéletet mondani a felett, hogy melyik félnek volt vagy van igaza, hanem megkísértjük erre nézve jövő levelünkben folytatásképen egy oly javaslatot tenni, a mely senki kárát maga után nem vonandja s városunknak mégis tetemes hasznára szolgálhat.

(Folytatása következik.)

Csikszereda, 1881. deczember végén.

Megyei törvényhatósági bizottságunk deczember hó 22-, 23- és 24-én tartotta féléves rendes gyűlését. A gyűlés főmomentumát Lázár Dénes volt alispánnak főispánná kinevezetése alkalmából ezen hivatalába történt ünnepélyes beiktatása képezte. A gyűlés előtt másfél nappal érkezett a királyi kinevezés. A beiktatási ünnepély ennél fogva csak improvizálthatott. Azonban, daczára az idő rövidségének, az ünnepély oly imponans volt, melyet megyénk közönsége ritkán vagy épen soha sem látott. A megye legtávolabb vidékéről sereglett a lakosság. 22-én reggel 9 órakor városunk utcái el voltak lepve néptömeggel, kocsikkal és fellobogózott lovas banderistákkal. Fél tíz órakor indult a menet Taploczára a főispán lakására, hol Imets F. Jákó üdvözölte az ünnepeltet. Innen bekísértük a főispánt Szeredába, hol a várkastély előtt Becze Antal tiszti ügyész fogadta az érkezőt. Főispán ezután irodájába vonult, honnan a törvényhatósági közgyűlés egy Endes József vezetése alatt kiküldött bizottság által őt a gyűlésbe megjelenésre felkérte. Megjelenvén, a szokásos esküt tette le, mely után Madár Imre megyei főjegyző a törvényhatósági közgyűlés nevében üdvözölte. Beszédének azon tételénél, hol a főispánt arról biztosította, hogy ha meg volna ősi jogunk s mi választanók — mint hajdan — főkirálybírákat: akkor is őt választottuk volna meg — oly hosszan tartó éljenzésben tört ki a tömeg, hogy alig szűnt el. E jelenet ünnepélyes nyilatkozat volt a mellett, mennyire osztatlan örömmel és közmegegyezéssel lett fogadva a belügyminiszter választása, midőn számba vette megyénk közvéleményének ohajtását s azon férfit ajánlotta ő felségének kinevezésre, ki mindnyájunk becsülését és szeretetét bírja. Főispán most elmondta székfoglalóját, mely egyuttal követendő magatartásának helyes irányu programját foglalta magában. Ezután a gyűlést felfüggesztette s a hivatalos tisztelgéseket fogadta. Visszatérvén innen, kezdetét vette a gyűlés.

A gyűlés első tárgyait miniszteri leiratok és törvények kihirdetési képeztek. Azután egy megyei aljegyzői helynek választás útján leendő betöltése következett. Három pályázó jelentkezett: Mikó Árpád, Beteg Antal ügyvédjelölt és Kovács Antal joggyakornok. A jelölő bizottság mindhármát kijelölte. Mikó Árpád, Császár József ajánlatára, közfelkiáltással megválasztott aljegyzőül. Az esküt azonnal le is tette. A közigazgatási bizottságból kisorsolt öt tag közül négy újra megválasztott. Megválasztottak: ifj. Eröss Elek, ügyvéd; Dr. Molnár József, orvos; Both Ferencz,

plebános; Száva Lukács, vállalkozó, és Endes József, birtokos. Érdekes tárgyat képezte a közgyűlésnek a kihágásokról szerkesztett megyei szabályrendelet, melyet Becze Antal tiszti ügyész dolgozott ki és adott elő. Egyes cikkeinél behatósabb viták fejlődtek ki, melyekben leginkább Székely Endre, Császár József, Gál Endre, Nagy Sándor, Molnár Lajos, Koncz István és az előadó vettek részt. A javaslat általánosságban el lett fogadva; egyes cikkei azonban részint egészen kihagyattak, részint módosítva vétettek fel. Érdekes tárgyait képezték végül a közgyűlésnek a községi ügyek. Sajnos azonban, hogy a bizottság tagjai ezeknek tárgyalásán nem igen vettek részt. Egyáltalán megrovandó közönyösség az, hogy a bizottság tagjai csak a közgyűlési első napon szoktak megjelenni s ezen is leginkább csak akkor, ha valami választás van szőnyegen; a közgyűlés további folyamán alig lehet egy-két bizottsági tagot látni a tisztviselőkön kívül. Ha így érdeklődünk saját ügyeink iránt, akkor ne csodálkozzunk, ha a megyei autonómiák létele mindegyre színre hozva, csak hajszálon marad meg s csak függ, mint Mohamed koporsója. Így magunk bizonyítjuk be, hogy nekünk a megyei önkormányzat már nem elég „érdekes“.

Mindenféle.

— T. olvasóinknak boldog új évet kívánunk!

— **Lázár Dénes**, Csikmegye új főispánja, a napokban felutazott Budapestre a miniszterelnökhöz, ki magához kérte. Ez alkalommal valószínű, hogy Bécsbe is fel fog menni, hogy király ő felségénél audienciát kérjen. A főispán az új év első napjaiban tér vissza és vizkereszt után mindjárt a farsang első napjaiban Gyergyóba fog bemenni. Mint értesülünk, gyergyói fogadtatására nagyszerű ünnepélyességeket rendeznek. A főispánt gyergyói útjában Csikból is többen fogják kísérni.

— **Háromszékmegyének** 1881. december 28-án tartott rendkívüli közgyűlésén két nevezetes és Kézdi-Vásárhely városát kiválóan érdeklő ügy került szőnyegre. Először is a várost terhelő utmunka-rovatal a városon átvonuló utak jó karban tartására engedélyeztetett. Másodszor a megye elhatározta, hogy a kérvényt fog intézni a kormányhoz, hogy a jelenleg honvéd lakatnyául szolgáló épület, mely egykor katonai nevelő intézet volt, szereztessék vissza a városnak s keresztesse meg a kormány ezen fontos nevelő intézet visszaállítására iránt.

— **A himlőjárványról** összeállított kimutatás szerint K.-Vásárhelyt eddig előfordult 115 köreset, meghalt 20, meggyógyult 94, orvosi gyógykezelés alatt áll 1. Ennélfogva a városban levő összes tanintézetekben 1882. évi január 2-án a tanítások megkezdődnek. Kézdi-Vásárhely város buzgó főorvosa Dr. Sinkovics Ignác az iskolák megnyitását a következő feltételek mellett engedélyezte: 1. Mindenki, a ki himlőben szenvedett, kifűrésztendő s fertőtlenített ruhába öltöztetendő. 2. Azon háztól, hol járvány uralkodott, az utolsó esettől számítva 21 nap múlva az 1-ső pontban említett eljárás után a gyermekek iskolába bocsáthatók.

3. Azon házak, hol himlő van vagy esetleg lenni fog, rendőrileg fognak elzárni a járvány elmúltáig.

— **A nagyszebeni m. kir. postaigazgatóság** f. évi január 1-től kezdve a Brassó, Seps-Szentgyörgy és Kézdi-Vásárhely között fennállott málle-postajáratokat és Kovászna-Nagyborosnyó között fennállott küldőncz kocsipostajáratokat beszüntette s a postajáratokat következőleg újra szervezte:

I. Kétfogatu cariolpostajárat Brassó és Kézdi-Vásárhely között:

Indulás Brassóból 6 óra d. u.
Érkezés K.-Vásárhelyre 1 óra 50 p. éjjel.
Indulás K.-Vásárhelyről 7. ó. 15 p. reggel.
Érkezés Brassóba 3 óra 10 p. d. u.

II. Lovas postajárat S.-Szentgyörgy és K.-Vásárhely között:

Indulás Seps-Szentgyörgyről 1 óra 15 p. d. u.
Érkezés Kézdi-Vásárhelyre 5 óra 5 p. d. u.
Indulás Kézdi-Vásárhelyről 10 óra d. e.
Érkezés Seps-Szentgyörgyre 1 óra 50 p. d. u.

III. Kétfogatu küldőncz kocsipostajárat K.-Vásárhely és Csikszereda között:

Indulás K.-Vásárhelyről 7 óra 30 p. reggel.
Érkezés Csikszeredába 1 óra 50 p. d. u.
Indulás Csikszeredáról 11 óra 30 p. éjjel.
Érkezés K.-Vásárhelyre 5 óra 50 p. reggel.

IV. Kétfogatu küldőncz kocsipostajárat K.-Vásárhely és Kovászna között:

Indulás K.-Vásárhelyről 8 óra reggel.
Érkezés Kovásznára 10 óra 30 p. d. e.
Indulás Kovásznáról 8 óra reggel.
Érkezés Kézdi-Vásárhelyre 10 óra 30 p. reggel.

— **Névnapozás.** István vértanu napján Csikmegye két érdemes hivatalfőnökének volt névnapja. Az egyik Pál István kir. adófelügyelő, kinek házában Somlyón tisztelői István napja előestéjén számosan gyűltek össze. A felköszöntők a házi gazdára és családra sokáig együtt tartották a vendégeket. A másik hivatalfőnök, ki szintén most ünnepelte névnapját, Csikmegye szeretetben álló kir. mérnöke, Thaly István, ki mint nőtlen ember egy személyben a házi gazdát és gazdasszonyt is helyettesítette. Jelen volt barátai oly jó kedvben töltötték az időt jó cigány zene és pezsgő mellett, hogy csak reggel felé gondoltak a távozásra. Mindkét derék hivatalfőnöknek mi is sok ilyen vig névnapot kívánunk!

— **Lapunk** mai számából a táviratok, későn érkezven, kimaradtak.

Szerkesztői izenetek.

Egy felfüggesztett tisztviselő. A hírlapok nem arra valók, hogy egyes emberek piszkos üzelmeivel bajlódjanak, ha azon üzelmek a közérdeket nem sértik. Senkinek magán ügye nem avatkozunk. Különben az igazságszolgáltatás rendes folyását ne zavarjuk.

Karácson napján. A jövő karácsonra korán jött, az elmúlt pedig későn. Különben is, ha ezt kiadnók, önként aprószentek napja lenne.

A szerdai fejkövésár. Eshető alkalommal felemlítjük. A cikket jelen alakjában nem közölhetjük. Nem érdemel annyi tintát az egész dolog. — Mást kérünk.

Kámfornak. Sz.-Udvarhelyt. Előfizetők szép számmal gyűlnek. E tekintetben semmi aggodalmunk.

M. Gy. Somlyó. Örömdetes tudomásul vettük. Az ígéretre számítunk.

Sylvester-est. Sajnáljuk, de elkésett. Csak türelem és kitartás; az eredmény nem fog elmaradni.

Felélős szerkesztők:

T. Nagy Imre,

Ifj. Dobay János.

Kiadó tulajdonos:

Szabó Albert.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„BUDAPESTI HIRLAP”

az
címmű politikai napilap

1882-ik évi folyamára.

A „BUDAPESTI HIRLAP” a legelőkelőbb fővárosi politikai, gazdasági és szépirodalmi napilap, megjelenik minden nap, tehát hétfőn és ünnepnapokon is 12—16 oldalnyi tartalommal.

Ára:	(Egy évre	14	frt	—	kr.
	(Félévre	7	„	—	„
	(Negyedévre	3	„	50	„
	(Egy hónapra	1	„	20	„

Beosztása figyelemmel van arra, hogy a politika, a társadalom, a művészet, az irodalom s a közön-ség mindennemű érdeklődésének köre arányosan képviselve legyen benne. A közintézetek, a nyilvános társaságok, a hatósági élet és a magánszórakozás szolgálatában egyaránt kíván a „Budapesti Hirlap” buzgólkodni. Tekintettel van azonképen arra, hogy a család minden tagja, a komolyabb férfiak és a gyöngédebb izlésű hölgyek egyaránt találjanak benne magoknak rovatot: oktató, mulattató s ismeretterjesztő közleményeket.

A „Budapesti Hirlap” politikai magatartásának irányzója a magyar nemzeti érdekek ápolása mindenek felett.

A „Budapesti Hirlap” pártkötelékbe semmi körülmények között nem lép, de sőt fentartotta magának minden oldallal szemben a nemzeti érdekek, a magyar politika igazainak, a maga szabad és független meggyőződése szerinti hangoztatását.

A magyar kultúra védelmének harcosai e lap dolgozó társai, méltányosak a törekvéssel, intők a mulasztással, kiméletlenek a rosszakarattal szemben.

E mellett elsőrendű gondja a szerkesztőségnek, hogy a Budapesti Hirlapban e lap olvasói oly közlőnyt kapjanak kezükbe, mely a versenyt minden tekintetben bármely belföldi vagy külföldi lappal fölvehesse, az összehasonlítást kiállja, kiállja ugy közleményeinek gyorsasága, hitelessége és kimerítő volta, mint íróinak kvalifikációja tekintetében.

Irányunk helybenhagyása, fáradozásaink megjutalmazása gyanánt áll mellettünk az a példátlan felkarolás, mely a magyar hirlapalapítás történeteiben hasztalan keresi párját, mely alig félévi fennállás után a „Budapesti Hirlapot” a legolvasottabb magyar napilapok sorába emelte, s melyért a lap szerkesztősége örök hálaára kötelezettnek érzi magát diszes közönségével szemben.

Azért fordulunk bizalommal a tisztelt olvasó közönséghez s kérjük becses támogatását vállalatunknak, mely hivatva van arra, hogy hazánkban a hasonló német vállalatok kártékony elszaporodásának határozottan útját vágja.

A Budapesti Hirlap irányczikkeit rendesen

Kaas Ivor báró és Rákosi Jenő

írják.

Egyéb gazdag közleményei mellett közöl e lap rendesen egy-egy érdekfeszítő regényt a legjobb szerzőktől, eredeti és külföldit felváltva. Így most fejeztük be Rákosi Jenőnek „A legnagyobb bolond” című két kötetes regényét; ezt követi Henry Greille »Eltűnt« című érdekfeszítő regénye, ezután gróf Teleki Sándortól „A barna paraszt felesége”

című eredeti regényt fogjuk közölni.

Az előfizetési pénzek a „Budapesti Hirlap” kiadó-hivatalához (Kalap-utca 16. sz.) küldendők.

Csukássy József,

Rákosi Jenő,

a „Budapesti Hirlap”
kiadó-tulajdonosai.

Csukássy József,

a „Budapesti Hirlap”
felelős szerkesztője.

Nyomatott Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelyt.